

לאנדער טאגבלאט

רעדאקציע אין אדמיניסטראציע: פיעטרקאווער 16.
פעלעמאן פון: רעדאקציע 67, פון אדמיניסטראציע 47.

מאנטאג, כ"ה אלול תרפ"ט.

30 września 1929 r.

22-טער יאהרונג.

בעראטונגען פון די פארטיישע פארטייען
צענטראלער און די קאנסערוואטיווען וועגען דער לאגע איז לאנד
ליטווישע סוחרים קומען קייז לאדז מאכען גרעסערע קניות פון טעקסטיל-סחורות

פארשלאג, אז די יודישע אנגעבן
זאל שטיצען יודישע סטאנדערטען פאר'ו שמוריים
פון אראבישע היסענשאפטען

פאר דער אויסבארג פון יודישע
שע סטאנדערטען איז אלע עקסערטען
דער וועט אנגעבן, וועט זענען
פאר דער קענענדיגע פון דער אראבישער
שער וועט. לויט דעם פארשלאג זאל
די יודישע, אנגעבן, פאנעלען סטיי-
פאנעלען פאר אנגעבן סטאנדערטען, וועט
זאל זיי עקסערטען דאס פראקטישע
און פראקטישע שמוריים פון אראבישע
שע וועט אנגעבן און דאס פאנעלען
דער.

הלוצים פון ווי אפנעפאהרען כוין א"י
מ"ו 29 סעפט. (י"ט) נעכטען זונען פון ווען
ישראל 40 הלוצים, א גרעסערע גרופע הלוצים איז אויך
שטענדיגע.

פערקלערט די שפיי-פארציעס פאר הימלאזן
אין ירושלים
ירש"ט 29 סעפט. (י"ט) די ארץ ישראל רעגירונג האט פון נעכטען
אין שטאט פארקלערט די שפיי-פארציעס פאר די הימלאזן. אין שטאט
הערשט דריבער א געהאלדיגע אימפרענוו.

נייע גרויסע פאבריק פון "פלוטאס"
ווארשע (טעלעגראפיש) הינט איז דא פארגעקומען דער פערקלער
חזקת הבית מן דער ניער פארבריק מן דער מירע, פלוטאס. אין דער פערקלער
פאבריק זייק עפעלינג פיל אנגעזע הענע געטען מן דער סוחרים העלט, ווי אויך מן
פון די געזעלשאפטליכע קרייזען.

יודען-ריינגונג איז דער רומענישער ארמעע
בוק ארש"ט 29 סעפט. (י"ט) א רומענישע ציטונג טיילט מיט, אז דאס
רומענישע קריגס-מיניסטעריום האט געשלאסען צו ערשטען אלע יודען מן די
קאנצענטראציע אין דער ארמעע.
נ"ב 29 סעפט. (י"ט) צום פעלקער בונד וועט אונטערגענומען הערען
אניאנטערקענען זענען די קעצע געשטענדיגען אין רומעניען.

די בעראטונגען פון די פארטיישע פארטייען
און ווארשע
וואהל פון א נייעם פרעזעס פון "וויזאזאציע"
ווארשע (טעלעגראפיש) דעם 1 אקטאבער וועט פארקומען א יוזנג מן
היינטיגע, אויך דער יוזנג וועט בעזעהלע ווערען א גער פרוקעס אלס קאנ-
דידאט אין צענטראלע דעפוטאט רוב.
ווארשע (טעלעגראפיש) דעם 1 אקטאבער וועלען פארקומען בעראטונגען
פון די לינקע און צענטראלע פארטיישע פארטייען פון יודען.
ווארשע (טעלעגראפיש) די ערשטע טעג פון אקטאבער וועט צוריקקומען
קייז ווארשע דער פיהרער מן די קאנסערוואטיווען מירשט יאנג ראדינאן, און
עס וועט פארקומען א צעראטונג מן 3. 3. פליגעל מן די קאנסערוואטיווען.

ליטווישע סוחרים קומען קייז לאדז
קויפען טעכטייל-סחורות
ווארשע (טעלעגראפיש) ענהויב אקטאבער קומט קייז פולען א עסקמ-
טיע פון ליטווישע סוחרים מן קאונא און אנדערש. די ליטווישע סוחרים ווע-
לען היינטיגע בעזעהלע קייז, וואו זיי האבען געדען צו מאכען גרעסערע קניות
פון טעכטייל-סחורות.

דוד יעלוי צוריק אין א"י
מ"ו 29 סעפט. (י"ט) דער פארטייער פון רעד האומי דוד יעלוי, וועט האט דא
נעחמטע קעליכע טעג איז הינט אפגעפאהרען קייז ארץ ישראל.

דעם טיפסטען מיטגעהיל מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער
מיטגעהיל'ן פליישיש מאטיל צוליבן טויט מן זען
טאכטער
די פערזאנליכע פון צענטראלען יודישען
האנדלער-פערבאנד אין לאדז.

מין פרענדי, ג. מאטער א"י, מאטיל צוליבן פריהענטיגן
טויט מן זען געליבטע טאכטער
ניע חיה רחל קרויזע
דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל
י. רעדער און פרוי.

בעקאנטמאכונג
אין צוזאמענהאנג מיט דעם נעכטיגען יאגונג, וועט עס איז געווען פרי
עפנטליכע אין "לאדזער טאגבלאט", אז דער פראגראם, מלביש ערומ'ס מאכט
געקאנט, דאס אין די ימים נוראים ווערט געדאווענט אין איהר אנגעזען
קליינדיקע 60. ערקלערען מיר דערמיט, אז מיר האבען זיך פראגראמינגט מיט
הערען עקסערטען און דער פארשטענדער פראגראם געפיהן זיך היינט ווי פריהער
גארטאויסטהא 43 בני ה' שפערן. די פערזאנליכע.

אתרוגים
מובחרים לולבים והדסים
שוין אויף לאגער
ה. ארפיינגער, פולנאצנא 10 טעל. 25-47

אכטונג, פרייזער-מיסטער!
היינט, מאנטאג ד. 30 סעפטעמבער 9.30 צו קומט פאר אין דאס
פון האנדלער-פערבאנד, פאלדובקאו 4
אנ'אויסער ארדענטליכע פערזאנליכע
פון אלע פרוי-מיסטער.
עס ליבט אין איבערע אינגעל אינטערעסען צו קומען, אויף דער טאג-ארום
נונג ווערט געהאנדלט זעהר וויכטיגע פונקטען, וועט עס איז גאנץ יעדען אינגעל
פון אונד, מן אלע פרוי-מיסטערס מן שטאט לאדז. די פערזאנליכע
עס: צוליב די פארשטענדער וועלען ווערען געזענען די מיט-ליידער
דעם ביטראג צו רעגולירען.

לשמוע אל הרנה ואל התפרה!
עס ווערט געדאווענט ראש-השנה אין יום-כפור אין ווייטען זאל'
43 זאכאדניא 43
מיט דעם גרייטען חתונה-פאגאן, געזע-פונקטען ה' אברהם מאיר-נאווער
מיט א גרויס אנשטאנד באר. בעהערע פאגאן, מיט אלע געקויפליכע קייטען
פערזעהט אייך מיט פלעצער.
פלעצער צו פערדינגען טעגליך מן זונטאג דעם 29/9 און מן 8 מירט ביד 11 צו

גליק און פרייז אין אייער הייז
צום נייעם-יאהר
ברענגט
ברמל-דייז

טיכטיגע
איינקאסענטען
קענען זיך מעלרען ביי הרבנות סבל שייט"א
פאלדובקאו 25

ע נ ש ו ר ד ו ג ג
מיר קענען רייזען זיך פאר ה' שמואל רעדליך
פאר איבער אונטערשטיצע האנדלונג אין די אינאטענ-
דע ווערט, וועט מיר האבען זיך איינסנעדיקען אין
א פאקטעס פון אויפגעקענטען צושטאנד.
מיר פערזוכען, אז אין דער צוקונפט וועט זענען.
כעס פער גישט פארקומען.
יהודה און העבער קופערמיניץ.

Dr. med. H. Rózaner
ספעציאליסט פון הייט-און ווענערישע קראנקהיטען
און קינדער-אויגן
נארומאוויטשא 9, טעל. 26-68
צוריקגעקערט
נעפט און 8 ביז 10 מירט און פון 5 ביז 8 צו.
פאר פרויען ספעציאלער ווארט-צימער.

Dr. med. Adam Bender
האט זיך איבערגעצויגען אויף
נארומאוויטשא 30 טעל. 14-75
ספעצ. פאר אינערליכע
און הארץ-קראנקהיטען
נעפט און פון 7-5 נעכטיגען.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז
און לונגען-קראנקהיטען
קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 27-81
צוריקגעקערט
שפייטענדען 12-2 און פון 5-7 נעפט און
אין לעסטיגע ווערשער 17 מירט און 8 נעפט.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין בליהערען פלעזער מן 17 יאהר
אונזער ליבער זעה, בודער, שוואגער און פעטער
נ"ע מאטיל ב"ד יחאל דאמבראווסקי
מיכאל נ"י
די לוי קומט פאר היינט, מאנטאג, כ"ה אלול 12 א זענען מיטאגן פון טרייער-הויז קליינסקינא
און וואסער-לייטונג, ספעציאליסטע
34, זענען וועט עס טיילען מיט
די טיפטרעיערנדיגע הימערפליבענע

וויכטיג פאר הייז-בעזיצער!
דאס בעוואוסטע לאנגיעהריגע קאנצעסיאנירטע טעכנישע פירא
B-cia D. i I. Działowscy
Lódź, Pomorska 53, Biuro Pomorska 41a
מירטע אויס
אינסטאלאציעס פון קאנאליזאציע
און וואסער-לייטונג, ספעציאליסטע
אנשלוס צום שטאטישען קאנאל
פלענער, קאסטען-אנשלענגע, פראיעקטען
שנעלע אויספיהרונג און גיטטיגע בעדינגונגען.

Dr. med. A. Mazur
ספעציאל-ארצם פאר העלן, נאז און אויערן-קראנקהיטען
צוריקגעקערט
ווסכאדניא 65, טעל. 66-01
געהט און פון 12.30-1.30 און 4-6 צווענד:
Dr. Niewiażski
האט זיך איבערגעצויגען
אויף אנדוועיא 5, טעל. 30-40
נעפט און פון 8-11 מיטאג און פון 9-5 צווענד.
ספעציאל-ארצם פאר טיפליס, טריפער און מענער-
שחעקע בעהאנדלונג מיט קומער-שטראלען.
פאר דאמען ספעציאלער ווארט-זאל.

Lekarz-Dentysta — זעהן ארצט
St. Gelberg
האט זיך געצויגען אויף זאוואדקא 14
נעפט און פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 7.
ד"ר ק. שיפמאז
אינערליכע-קראנקהיטען
צוריקגעקערט
זשעלאנא 3: — טעלעפאן 6-72.

2000 תביעות אויף ענטשעדיגונג פאר די הזיקות זענען צוגעשטעלט געווארן דער ארץ-ישראל-רעגירונג פון די געדיטענע בעת די געשעהענישען

2000 תביעות אויף ענטשעדיגונג

ירושלים 29 (מא) ביז יעצט זענען דער ארץ-ישראל-רעגירונג פארגעשטעלט גען
הארען 2000 תביעות וועלען ענטשעדיגונג פאר די געליטענע הזיקות, וואס די יו-
רישע בעפעלקערונג האט געליטען בעת די קצפט געשעהענישען

יודעו בייס כותל זענען זיי ווי אדראו אוי די אויגעו

ירושלים 26 סעפט. (פ.פ.צ.) דע און נעכטן פארנעקומען א גרויסע דע-
גאסטראפיע פון אראביש סטודענטן פון באשולדיגטע יודען, וועלכע הא-
בען געמארקט טראנספארענצן מיט די אויסטרישען וועגן נישט דערלויבן די
יודען צום דאווענען בעת די ימים גוראים ביים כותל-מערב.
די דעמאנסטראציע איז צוטרעבן געווארן דורך דער פאליציי.

געפענעט דער 2-טער יוריסטעו צוזאמענפאהר אוי ווארשע

ווארשא (טעלעגראפיש) הענט האט זיך דא געפענעט דער צוועטער יוריס-
טעו-צוזאמענפאהר. א הויך דעלעגאטען פון פוילען זענען אויך געקומען בעסט פון
פולעין, פראנקרייך, רומעניען און יוגא-סלאווען. אין דער-צווען-קאמיטעט זענען ארטיג
דער יוסטיץ-מיניסטער צאר, די מארשאלקעס פון סייס און סענאט און די פארזיצער
פון העכסטען גער. כט. געשעפט דעם צוזאמענפאהר האט פראם. ליטאווסקי, דעם
פארזיצן האט געפיהרט פראם. לוקאשעוויטשי.

בניגריסט דעם צוזאמענפאהר העצטן צווישן אנדערע דער ווארשאווער סענאט-
פרעזידענט סלאמינסקי און דער פרעז. פון ארוואקאטען קאמער אדוו. הענריק קאניץ
נאך די בעריסונגען זענען געלעבט געווארן א ריח רעפערעטען.

די לריה פון "פועלי ציוניסט" וואס איז אומגעקומען דורך האמוניסטעו

ווארשא (טעלעגראפיש) הענט און פאר-
געקומען די לריה פון לונגען פוילע-ציו-
ניסט וואס און שווער פערואוואקעט
געווארען פון קאמוניסטען אויף פוילע
ציוניסטען פונעם און סענאט-מאג-
סטרא, יעסב סאקאוויטש.
פאר דער לריה און פארגעקומען א
שוואכע סבסידן פון דער קהלה, מבח
דער מדה און די קבורה, דערבויער
האט די לריה זיך פארשטענעט פונעם
עטליכע שעה.
די לריה און געפונען פון דער אר-

ווייטערע ארעסטעו צוליב באמפעו אטענטאט

לעמבערג (א.ה.) עס זענען ארעסט
פונעם געווארען 32 פערזאן, וואס האבען
א שייכות צום באמפעו-אטענטאט אהם
סוף פון דער עפונג פון מורח-ידיד.
אלע ארעסטירטע האבען געהערט צו
ענינים אצטע.

פאר א נייעם לוי-אפמאך אוי דער מעטאל- אינדוסטריע

ביעלסק (א.ה.) עס ווערן דא צו-
גענומען פאר-קאנפערענצען וועגען שלח-
טע א נייעם לוי-אפמאך אוי דער מע-
טאל-אינדוסטריע פון צושטעלער שלח-

אויטאביס דער הרגעט אראווער-פאהרער

דער שאפער איז ענטהומען
(8) אויף בושעווענער שאפער
האט געפונען פאסטום א טראגער צו-
פארן, וואס האט געקאמט דאס לעבען
פון א מנהיג.
און דער פריה זענען פון לארד פון
בושעווענער אויטאביס אויף ארוי-
רען 3 יוגע מענשען, וואס האבען גע-
וואלט אויטאביס דעם שעהען ווערער
אויף א אויטאביס געפונען זיך ביים
דארף שטאווא און דעלעגאטע אנטע-
רען א אויטאביס 5. די נומער 80180
פון אויטאביס ווע האבען געווען אויט-

שרעקליך טראמזיי-אומגריק אויף נאואמיעסקא

(8) אויף נאואמיעסקא גאס האט
געפונען פאסטום א שרעקליך אומגריק.
מנהיג טראמזיי נומער 10, וואס און
געפארען אויף נאואמיעסקא גאס
א אונגעקומענער שטעהנדיג אויף
געווארן ארויסגעפארען אויף ארוי-
עלפון ארויסגעפארען דער דאמטער
וועלכען פאסטום און האסטונג אנגע-
פארן א טראמזיי נומער 1, וואס און
געפונען צו דער רובמאג אויף פאס-
טווענער. דער מענטש האט נישט פונע-
ען אויטאביס פארען דעם קאס אויף צו-
ריס און האט געקומען א שרעקליכען

איז זיינו איז נעכטען געווען רודיג
ווען (80) די סאציאליסטען און
דער שווייטער האבען געפונען אונגע-
ארהענט פאנדיעסמאציעס, אלס נעגעו-
אקציע זענען די צונוואקסענע הונדער-
מאנדיעסמאציעס, די פאנדיעסמאציעס
זענען דורך רודיג.
ווען (א.ה.) די „הומוועהר“ האט
אויף 4 ערשער הענט אינגעארדענט
גרויסע פאנדיעסמאציעס, און וועלכע
עס האבען זיך געפונען צו 10 מילי-
ענדער פון. די ריח און און ערנדיג נישט
געשענעם געווארען, אפער די רעגירונג

ווארשען

צום נייעם יאהר

אלע, וואס ווילען צו ראש-השנה
ווישען א פתיחה וחתומה טובה זיערע
קרובים, פריינד און בעקאנטע אין לאנד
און אויסלאנד, קענען דאס טון דורכין
„לאדער טאגעבלאט“

די וואס שיקען דורכין „לאדער טאגעבלאט“
וואונשען צו זיערע קרובים און פריינד
אין דער פרעמד, אין דיסטלאנד, פראנק-
רייך, ענגלאנד, איי אדער אמעריקא,
קענען אנגעבען אין אונזער ארמיני-
טראצע די אדרעס פון זיערע קרובים,
צו וועלכע ווע שיקען זיערע וואונשען,
און מיר וועלען די צייטונג מיטן וואונש
איבערשיקען אויפן אנגענומענע אדרעס
פילשטענדיג אומזיסט.

כיר די וואונשען זאלען שיען אויסגעצויגט
ווערן דארף מען אויסגעבען וואס פרייהער.
וואונש-אנאנסען ווערען שוין אנגענומען
א גאנצען טאג אין אונזער אדמיניסטראציע.

געגען ריטואל-מארד-פראפאגאנדע אנאמענער בריה צום טשעכאסלאוואקישען יוסיפי-מיניסטער

פראג (י.מ.) פאספעלען און רעכענען אויס 250 רוי-
די פראנציש פאנדיעסמאציעס ענטשענדיג
„וואהרהיט“ האט פערשענליכע און
אצטענע בריוו צום טשעכאסלאוואקישען
יוסיפי-מיניסטער דיר מארע-הארמאנג,
און וועלכען עס ווערן שארף פראפעס-
טירט געגען דעם, וואס עס ווערען פאר-
לעגט אונטעלע אויסגעגען ווען די ברא-
שור פון א געוועסען קארל זאלעשעק
א. ב. „שבת נוי“, וואס שפעלט פונעם ווי
פאר א שרעקליכען יודעו-העצערדישען

דער זיגער איז די אויטא-ווישטשיגעס

אלס זיגער אין די אינטערנאציאנאלע אויטאמאביל-ווישטשיגעס, וואס
זענען פארנעקומען אין מעדלזיץ דעם 16. ד. ה. איז אנערקענט
געהערען דער אויטאמאביליסט חרושי (דער קריסטער פון לינסט).

די האנטערוואסיסטעו אונצופרידען מיט דער
סאח-ענגלישער פערשטענדיגונג
ווען (א.ה.) ווען עס סעלעקט די
„ניגע פריע פריע“ זענען די קא-
סערוואסיסטעו אנצופרידען דער
וואס עס איז געקומען צו א פערשטענדי-
גונג וועגען בעגען די עטו. ענגלישע
דעפלאמאציע פונעוואנגען, אונדער די
לאפענע.

נייע העכערונג פון דיסכאנטא-פויס אוי לאנדאן

לאנדאן (א.ה.) נישט סקענדיג
אויף דער העכערונג פון דער דיסכאנטא-
פויס, געהט וועטער א שטארקער אפאלס
פון געלר היין אויסלאנד, און שייכות

משה-מענדעלסאן פייערונגען איז דאנציג

דאנציג 29 סעפט. (י.מ.) די דאנציגער יודישע קהלה האט הענט אנט-
געארבעט א משה-מענדעלסאן-פייערונג. עס זענען אנהענדיג געווען פארשטענדי-
גונג פון דער מאכט צווישען אנדערע אויך א פארטעטער פון פוילישען געזעל-
שאפט ארטיג.

צו זענען שוחטים האנד-ארבייטער אדער העכער- געבילדעטע בעאמטע?

ווייז (י.מ.) האנד-ארבייטער זענען דער ענטפער
נינג האט די יודישע קהלה און ווען
אפגעלויבט צום ארמנוסטרעמווען פונעם
נאל, וועלכער האט אנערקענט, דאס די
די שוחטים האנד-ארבייטער אדער הוי-
כער געבילדעטע בעאמטע. די מלוכה'שע
פערזענליכע-אוממען האבען פערשעקענט
פערזענליכע-אוממען פון העכער-געבילדעטע
די שוחטים צו די קאמפארטיען פון די

וויפיל יודישע סטודענטען לענען זיך איי ווינער אוניווערזיטעט

ווייז (י.מ.) סטודענטען אויף דער אלגעמינער צאל
לויט די סטאטיסטישע צענזער, וואס
זענען אונט פערשענליכע געווארען.
זענען און פערשענליכע אפארטמאנטן
יאהר נעווען אונטערזוכט אויף די
עסערביטשע הויז-שאלען 2,300 יודישע

יודישער שווי-שפילער פון לאדו בעגעהט זעלבסטמארד

שענא (י.מ.) פאלקער האט זיך אויפגעברעמט
דער יודישער שווישפילער, דוד פאל-
לער, וועלכער האט געשפילט פונעם זיין
פארן אין היינען פאפולארי-שפילער, און
געפונען זעלבסטמארד דורך אויפ-הענגען

דרוקער-מייסטער וילעו פערעכענט דער אלס גייסטיגע ארבייטער

(ה) און לאפאל אויף זשעראסקו 74
און עהרענדיגען פארנעקומען א פער-
ווארשא און דעלעגאטען, וואס זאל אונ-
פערנעמען די דרוקער-מייסטער צו דער
קאמפארטיען געזעלשאפט ארבייטער.

די סמרוזשקע געהט עפענען דאס מויער

און אז זי קומט צוריק געפינט זי דעם מאז
א אויפגעהאנגענעם

שיסעריי אויף מלינארסקא גא

(8) געלעבטע מנאכלס האט אונגע-
קאמער פערואוואקעט פונעם א רשאלא
ווערשאס אויף מלינארסקא גאס דעם
קריסלליכען פארטעל און וואסעל

פערד-געיעגען פון דער פאליציי

(8) שבת נאכטומאג זענען און עס
געקומען פארנעקומען פערד-געיעגען פון
דער תונגער פאלצונ. די זענען האבען

מערוואונג פון זשורנאליסטן סינדיקאט

וואסא, דעם 6 קאמפארט קומט דער
א אויסערנעוועלכע אלגעמינער פער-
זענען פון זשורנאליסטען-סינדיקאט
און געזענען זאל פון גראד-האפטל.

לענט און אבאנירט דאס

„לאדער טאגעבלאט“

לארצות כראניק

סטריקאווער רבי אין לארד דער סטריקאווער רבי שליט"א וועל ער וואוינט אין לארד האט זיך צוריק- געקעהרט פון קראציע.

פערענליכעס

דער נעשעבער מוסאריפטער פון
לארדער מאנעפאסט, ה' אורן נאקלור,
האט פערענליכע זיך שטודירט, באקומענ
דו דעם מוסא אונטערזיך.

בלימעל-טאג פאר תומכי- אורחים

מארגען קומט פאר איבער די לארדער
נאכט א בלימעל-פערקויף לטובת תומכי
אורחים. ס'איז צו האלטן אין די יודי-
שע פעלקלעכע וועג אונטערשטיצען
דעם פערמאן אין קייפן א בלימעל פון
תומכי אורחים.

נאכמידיטערע אין די אפטייען

מ. לויפער פערסאנליכע 198 מ. מ. פון
לער פערסאנליכע 46 גראטואטאס
צוטאגס אונטער 15 פערקליסן צענעל
ניאגא 64. נייערווארטן אונטערשטיצען
דאסא 87. יאנעווערשטימעל אונטער
מארג 9.

ווי האלט עס מיט'ן היי-יאהריגען ווינטער-סעזאן? שוואכער פדיון אויף סעזאן-ארטיקלען. אפהאלטענדע טענדענץ ביי די פראווינצער סוחרים.

די סטריקאווער האלבערע, אז עס וועט סוף-
כל-סוף בעסער ווערן. דערפאר טרעפט
ער זיך אויך יעצט דערמיט, אז די ארטי-
קלעכע און מסחר וועט דאך אנטקומען.
אבער צוזאמען מיט דער פרעסע,
הערשט צווישן סוחרים אן אפהאל-
טענדענץ פערענליכע נישט צו אנהאלטן
זיך אויף וועקסלען. אויך די פראווינצער
סוחרים זענען

פארוויכט מיט די קניות

זו קליפען און זעהר זעהר זענען קניות
סוחרים און זענען מער בעלנים אויף
שטאנד-ארטיקלען.
די פראווינצ ווארט מיט די קניות
און לארד, בון זענען עס וועט זיך א
רוה-הייט דער דעמאלט-פדיון אויף וויי-
פער-סוחרים.

בימורא-סוחרים

אין לארד האבען זיך וואס אן אסאך,
די פערענליכע ווען נענטערן סוחרים
די די ארטיקלען און וועט עס בעסערען,
אבער וואס קומט ארויס פון דעם אלעם,
אז ווי קומט מיט שווער געלד און מא
לען קליבען פראווינצער פדיון-
הייט.

מיניסטעריום געגיי פערשלוס פון דער קהלה וועגען די נייע מורא-הוראה'ס

די פערשלאסענע נעווערן זיך צו ווערן צו
פער-ארטיקלען דער מוסא און ווארט,
ער זאל פיהרענדיג זיין און דעם ענין
פון אינהאלטען און לארד אן אסאך קוד
פאר די קניע יודישע זעלנער. אויף עס
וועט נישט זיין, און געלובען דעם
דער מוסא אויך אונטערזיך פון לארד
מוסטענדיג פון מוסא-קניות, און ווי
לאסן אבער און רשות פון דער קהלה
2 שמענדיגע פליענער פאר זענען.

נייע פערוואלטונג אין ראט פון דער קהלה ענדער-באנה (פערמיראווער 18)

אין דער פערוואלטונג זענען געוועהלט
נעווערן די חיה שלמה סאסא, משה
מירבאווסקי, מאיר קאנאן, מאירק יעס-
קאוויטש און שלמה גערשעלער. קאנדידאט-
ענין: מיכאל לערמאן און וואלף מאש-
קאוויטש.

אין אומבוכט-ראט: אברהם קאפאן,
זכריה געלדבערג, משה אבראמאוויך, און
זיך קענין, יוסף שניידענדינער, וואלף
בראון, ערשט רובניק.
קאנדידאטען: שלמה ארזענבאם, יעקב
קראקאוויטש און אבא דייעוואוסקי.

ארטיסט ש. קוטנער ענדט קראנע

פון רינג ווערט געפערט, אז דער
אין לארד נישט פקאנטיקע יודישער אר-
מוסט שלמה קוטנער און ענדט
קראנע-קענין. מוט א שטוקעל צייט
צוריק האט ער געקומען אן אפטיקע פון
נאלי-שמונער. איצט האבען די דאקטור-
רום פון אהם קאנסטאנט א געשוידר
און מאנען. די דאקטוריום האבען אהם
פערקלענעט צו פערברענגען און בעט 8
וועלען און אפהאלטען א שמונענדיגע רעמע-
ש. קוטנער האט נאקלאל אונטער
לארד און פון אהם ארזענדיגע א נישט
ווינען סעקעטע-פרעסע צוזאמען מוסא
וואס יוסף סטראנאש.

קופאן 67 № אויף אומזיסע יודישע עצות.

דער בענינער מוסא דעווינן קויפן
עסן בעקען אומזיסע יודישע
עצות דורכ'ן יודי-קאנסול פון
אויף רעדאקציע.

גימני מאנאטא.
דעם 80 סעפטעמבער פון 9-8 אר.

כריגאנישער אנפאל אויף א עלטערן יוד אין מיטען העלען טאג לינת החולים וויל דעם יוד נישט מאכען היי אברוקציע.

אונטערזיך אונטערמאכט פאר דער
בליט-אויסווארפן. ער האט אהם פער-
פאלטען און אבערגעגעבען און די קענע
פון דער פאלצונג. און די קאנסולאריאט
און דער קרוסלובער בלינגאן אומזיסע
נייסט און נעמען עס שטאלק זיין
ארויס, אז ער און א שפארע. נענען דעם
פאל און צווייטע-שטעלע נעווערן א
פראקאקא. אבער פון דעם בלינגאן-
צוועק צו שפאר - פערסאנליכע
לובטען, האט מען און קאנסולאריאט
פערלענגט פון געלופענע אונטערזיך
ער זאל צושטעלען אן אברוקציע. צו
דעם צוועק און ה' אונטערזיך אונטען און
אין אברוקציע. דארט האט מען אהם
דאס אפגעקומען זענען.
צילוב וועלען אפגעווען, לינת הח' -
לינת הח' האט אפגעווען צו מאכען די קע-
דוקיע, און אונטער נישט פקאנטיקע וואס
פאר א מאכען עס זאל אבער נישט זיין
און ער זאל נישט גענוגען פערע-
מונט און עס און דערנעבן נישט צו
פערשטעהן די אנהאלטען פון דער און
מאכען, און צווייטע אומזיסע
יוד נישט נעמען פון שום שווערדיגע
מען און אהם יא נעמען די אברוקציע

אנדערע געסע?

עס און דארט נעווען א קלענער קרוין פון די פער-
נעלדע פרינד פון נעווער. נוין, קוטנער נישט.
ווען האט אפגעווען די חיה. ווי נאך האט ער
כאפט א ריגע נעקאנט פראקאסען, אז די אונטערזיך פון דעם
פערברענער, וועלען ער זוכט, האט אן שייכות מיט דעם
ראש'ים אנהאלטען שפולען? דער פארפאל קאן ערקלערט
ווערן דערמיט, וואס פון אהם און אויף א מאכענע פער-
שוונדיגע דער וועלען און ער האט נישט געוואוסט, וואס ער
מוט. דער נאך דער אונטערזיך געהן צו א פסכולאגישער
נאך הילף. עס און נישט אויף ארם, וואס ער און נעקומען
צו אהם, א פרומאלאסט אבער ער וויל דערפון נישט מא-
לען פון ווערן.

האצטו האט געשווען. דער פראקאקא האט אהם און
פערענליכע זיך אלען. דער נאך האט זיך אן אפגעשטעלט.
— און האט מיט פערשעס... עס און מיר א שוואר, וואס
אהן שום רעכט האט און איך געשטערט פונקטלעך. און פונקט
איך, אהר זאלט עס נישט אנטקומען פאר אונטער. און אן-
אומבליק דאכט זיך אויף דער נישט, אז וויל פאלט אן אן-
נאך. און וואס דער שכל די ערשטע און געשטעט הילף
אהר האט אנטקומען. עס און נעווען אן שייכות צווישן
סור און מוסא. היין, און דערנעבן.
ער האט אפגעווען, פריענדיג מיט מוסא:
— אבער זאגט מיר, צו זאגן און אונטען דאס, וואס איך
דארף זאגען? אבער אפער מיט איך געבן א גארשעס?
געשט און אלס, אז דאס איך דאס שרעקליכע און מיט
לאפען מיר שטעהט פאר און דער צוקומען צו האפען אלס
שמענדיגע חכר פון לעבען — א פסכולאגישער.
— נוין, נאך אהר רערט קלאר און זוכער דאס, וואס
אהר וועט רעדען. פונקט זעהר, און בון גרויס צו פון פאר
איך אלע, עס און דאס אן ארענין, אויף וועלכער מיט
קומט זיך צווייטע מיט דער פערשעס און א פסכולאגישער.
עס און נעווען נישט שפעט. ווען האט פארגעגען דעם
נאך, ער זאל אונטערזיך נישט אהם.
— יא, אבער... מיט פרי...
(דאס מוסא פאסט)

דער געהיימניספולער דאקטאר

שפאנענער ראמאן
פון דער היינטיגער צייט.

בערלין 1929. סוף פון דער סעקסונדער
פון די פערטע און.

ער האט צווייטע-שטעלען די נאכע ענעריקע, דאס נאכע
מוסעל נאך אונטערזיך נעמען אונטער-כענענדיגע, פרי ער
זאל קאנען רינגען פריען:
— וואס אן נעקאנט רעדען מיט איך רינגען זיך?
און דעם אונטערזיך שרעקליכע פערלענג אונטערזיך
זיך, האט זיך אהם געדאכט, אז די דאקטאר צושטעלען
זיך פון האוסן פונקטער און עס וועט נישט קאנען מוסען פון
ענעריקע דורך זיין. ער האט אפגעקומען מיט דערלעכטיגונג,
הערענדיג:
— מוט פערענדיגען, דער נאך און עווארט איך.
פרי! — האט ער א געשעט געטון, — נישט צו
דעם קלונען אויפן.
און ער איך צווייטע-שטעלען אויפגען און ענעריקע
שפארט.
ווען האט גענומען, אז דער נאך קומט און דער פרי-
נאכען און עס און ענען געשעהן און פונקט, וואס דאס
אונטערזיך נעמען די דאקטאר פערענדיגע מיט אהם.
— דער נאך... און פון מיר, אז דאס און נעווען א
נעקלעכערע עקסערעמענט! די פרי... נעקלעכער!
— נוין, נוין! — האט האצט א מאך געטון מיט דער
האנד — דאס קומט און... און... און מיט אן ענין... ענין
און נעשטען מיט מיר!
ממעט שרענדיג האט ער אלע דערענאלט. ער האט
נישט פערענדיגע דעם פרי, אז און דאס אונטערזיך ער נע-
האלט אן אונטערזיך ווארטענען און נעמען-סטיל פון
קאפ. ער און אלען נעווען אונטערזיך, אז דאס אן אן-
אין פון און דערנעבן-נעווען אומבליק.

ראמינירטע מערדער

דער גרעסטער האטער אין ניו-יארק

דער בקריהמטער ניו-יארקער האטער וואלדראף-אסטריא, זאל איצט סקרגרעפטער זיין מיט 40 סטאק הויך, וואס עס וועט אנטקעסטן 40 מיליאן דאלאר. דאס וועט זיין דער גרעסטער האטער אין ניו-יארק. אויף זיין זידעל זעהט מען דאס האטער וואלדראף-אסטריא, וואס האט יעצט נאך 28 סטאק הויך.

אינ'ם שטעטל זערוואלד אין אויף א שרעקליכן אופן ערמארדעט געווארן אביגילערע טרוי, אבאלמנה, אביגענטליכערין פון א סאבאג-געוועזענער. דער פארד האט אויפגעווערט געווען דייטשלאנד, אויף אונזער בילד זעהט מען די מער-דער הערמאן באלט (לינקס) אויפ'ן וועג צום אויספארשונג-ריכטער און פון ריכטער יאהאן דאמיניק (אין דער מיטע-קאמער).

איניגע אינטערעסאנטע מאמענטן פון די קאמפן צום תל-אביב

(ענדע פון זומט 3)

ועלדן אבער האט דער שונא גענומען בעשענען די שונא, געהאטן ד'ן וואו עס געבליבן זיך באהאלטן געווארן תל-אביב, בית העולם. בערך 12 א זענער געפאן האט זיך אנטהאלטן די ארבעטן אפאקע אויף יענער זייטער פון די פארשעס ארום, וואו אויך פון געווארענע אראבישע ארמיי, אב-אב-אב, וואס געלונגט זיך און שנות מום דער דארטונער יודישער שונא.

האט אונזערע גענוע-אפאקעס האפן אנטקעסטן און גענוערשען לאנגער און גע-נוי נישט פשוואסט. אונס און יא קלאר, אז נאך דאס גענוערשען, קבלת פנים, וואס די אנטפלער האפן גענוערשען פון

געלאזט די בעשענען פון „בית-העולם“ און דער דאונער מאמענט און גע-צער אויסגעגעסן געווארן הויך און זער העלדווער זעלבסטשוי.

Advertisement for 'שמעון און דרירה' (Shimon and Drירה) featuring 'היינט' (Today) and 'מאריא קארדא' (Maria Carda). Includes details about cinema screenings and showtimes.

Advertisement for 'ס'איז איפריג צו קומען קיין לאדז' (It is early to come to Lodz) with details about a business opportunity or event.

Advertisement for 'Kino MIMOZA' at ul. Kilińskiego 178, featuring the film 'וואלגא וואלגא' (Walgga Walgga).

Advertisement for 'Miejski Kinematograf Oświatowy' showing 'Przygody brygadiera GERARDA' and 'PIRACI PUSTYNI'.

Advertisement for 'אזעלכעס איז נאך נישט געווען!' (Nothing is still gone!) featuring 'רעקסיקאן פון יודישע חכמות' (Rekssikan of Jewish Wisdom).

Advertisement for 'קאנקורענץ-פרייע' (Competition-free) featuring 'I. Radoszycki i L. Weinroth' and 'Franciszek'.

Advertisement for 'א ספר-תורה' (A Torah Book) with details about a religious publication.

Advertisement for 'פאווענער פאה-ער!' (Famous!) featuring 'Rabin Sz. Złotnik, Radom'.

Advertisement for 'Gymnazjum Humanistycznego Męskiego' by I. KACENELSONA at Cegielniana 28, tel. 51-79.

Advertisement for 'פאטעפאז' (Patetepoz) and other services.